

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. lapkričio 14 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė), Gedimino Sagačio (pranešėjas) ir Dalios Vasarienės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „EDS INVEST“** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2023 m. vasario 7 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos I. V. bankroto administratorės uždarnosios akcinės bendrovės „Stiprus žmogus“ prašymą dėl fizinio asmens bankroto bylos užbaigimo ir suinteresuoto asmens uždarnosios akcinės bendrovės „EDS INVEST“ prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo; suinteresuoti asmenys uždaroji akcinė bendrovė „EDS INVEST“, uždaroji akcinė bendrovė „Cargo logistics services“, uždaroji akcinė bendrovė „GelvoraSergel“, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyrius, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, T. Č., E. J., akcinė bendrovė „Autoūkis NT“, M. M., N. M..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacine byloje sprendžiama dėl Lietuvos Respublikos fizinį asmenų bankroto įstatymo (toliau – FABI) normų reglamentuojančių fizinio asmens bankroto bylos pabaigą ir nutraukimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėjos I. V. bankroto administratorė pateikė teismui prašymą užbaigti bankroto bylą.
3. Bankroto administratorė nurodė, kad 2021 m. spalio 21 d. buvo atliktas paskutinis mokėjimas bankroto byloje, tačiau kreditorių susirinkimo pirmininkė UAB „EDS INVEST“ (toliau – ir kreditorė) atsisakė pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, teigdama, jog pareiškėja klaidino kreditorius, sąmoningai slėpė turtą ir pajamas. Pareiškėjos nuomone, kreditorė elgiasi nesąžiningai ir piktnaudžiauja savo teisėmis, nes abejonės dėl pareiškėjos turto ir pajamų reiskia pačioje bankroto pabaigoje, kai pareiškėja yra įgyvendinusi visas plane nurodytas priemones ir atlikusi galutinius mokėjimus kreditoriams. Pareiškėja taip pat nurodė, kad kreditorių interesai nenukentėjo, o fizinio asmens įsidarbinimas ir pajamų didėjimas bankroto proceso metu yra pageidautinas faktas. Pareiškėja, kaip ji pati įsitikinusi, negaudama pajamų iš įsteigtos mažosios bendrijos ir nenumatydamą tokių pajamų gauti, neprivalėjo nurodyti duomenų apie šią bendriją; be to, mažoji bendrija yra ribotos atsakomybės privatusis juridinis asmuo, taigi įmonės turtas yra atskirtas nuo jos dalyvių turto.
4. Kreditorė prašė bankroto bylą nutraukti.
5. Kreditorė nurodė, kad gavusi pareiškėjos mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą, patikrino viešai prieinamus duomenis ir nustatė, jog pareiškėja mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo (fizinio asmens bankroto bylos) laikotarpiu: 1) nuo kreditorių ir administratorės sąmoningai ir nesąžiningai nuslėpė turtą – MB „Blakstienų butikas LT“ nario teises, kurios yra savarankiškas civilinių teisių santykių objektas; 2) vykdė profesinę veiklą ir nuo kreditorių bei bankroto administratorės sąmoningai ir nesąžiningai nuslėpė gautas pajamas (pajamas iš kosmetikos platinimo veiklos per MB „Blakstienų butikas LT“ bei pajamas iš mokymų ir paskaitų vedimo). Jokios pajamos ar turtas iš šios veiklos pareiškėjos skolinams įsipareigojimams vykdyti fizinio asmens bankroto byloje nebuvo skiriamos. Kreditorė anksčiau šių aplinkybių nenustatė, nes pasitikėjo bankroto administratorės atliekama kontrole bei pareiškėjos sąžiningumu. Per visą mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo laikotarpį pareiškėja kreditoriams įvykdė tik nedidelę dalį (mažiau nei 2 proc.) visų finansinių reikalavimų sumos, taigi dėl tokių pareiškėjos nesąžiningų veiksmų (nuslėptų pajamų ir turto) buvo pažeisti kreditorių interesai, todėl pareiškėjos bankroto byla turėtų būti nutraukta FABI 10 straipsnio 1 dalies 3, 6 ir 8 punktuose nustatytais pagrindais.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Kauno apylinkės teismas 2022 m. lapkričio 10 d. nutartimi suinteresuoto asmens UAB „EDS INVEST“ prašymą dėl bankroto bylos nutraukimo atmetė; baigė I. V. bankroto bylą ir nurašė kreditorių finansinius reikalavimus.
7. Teismas nustatė šias faktines aplinkybes:
 - 7.1. 2018 m. kovo 9 d. nutartimi pareiškėjai iškelta bankroto byla, patvirtintas kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašas, be kita ko, antros eilės kreditorės UAB „EDS Invest“ 456 908,05 Eur finansinis reikalavimas;
 - 7.2. 2018 m. spalio 26 d. nutartimi, įsiteisėjusia 2018 m. lapkričio 3 d., patvirtintas pareiškėjos kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jos mokumo atkūrimo planas, kuriame nustatytas 3 metų įgyvendinimo terminas;
 - 7.3. bankroto administratorė, be kita ko, nurodė, jog pareiškėja itin sąžiningai vedė lėšas į depozitinę sąskaitą, kiek leido finansinės galimybės, kruopščiai taupydamą būtinoms išlaidoms skirtas lėšas; IV ataskaitinio periodo metu pareiškėja susilaukė vaiko, todėl jos pajamas sudarė iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos gaunamos išmokos, tačiau pareiškėja ir toliau vykdė planą pagal jo

nuostatas;

- 7.4. 2021 m. spalio 21 d. buvo atliktas paskutinis mokėjimas pareiškėjos bankroto byloje, 2021 m. lapkričio 3 d. sušauktas paskutinis kreditorių susirinkimas, VI pusmečio plano vykdymo eigos ataskaita pateikta teismui, sudarytas plano įgyvendinimo aktas, jis pateiktas pareiškėjai ir kreditorių susirinkimo pirmininkei UAB „EDS INVEST“;
 - 7.5. mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo terminas baigėsi 2021 m. lapkričio 3 d.;
 - 7.6. byloje nėra duomenų, patvirtinančių, jog pareiškėja plane būtų pateikusi neteisingą informaciją apie savo nemokumo priežastis, kad ji tapo nemoki iki bankroto bylos iškėlimo ar negalėtų atkurti mokumo iškėlus bankroto bylą dėl kreditorių teises pažeidžiančių sandorių sudarymo ar žalingų įpročių, kad ji nevykdė kitų įstatymo reikalavimų; visus mokėjimus pareiškėja atliko tinkamai ir laiku;
 - 7.7. plano įgyvendinimo laikotarpiu planuota gauti 7545,97 Eur pajamų, tačiau faktiškai gauta 7299,63 Eur;
 - 7.8. pirmos eilės kreditorių reikalavimai patenkinti visiškai, antros eilės – iš dalies;
 - 7.9. plano įgyvendinimo aktas pasirašytas bankroto administratorės ir pareiškėjos; kreditorė atsisakė pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, nurodžiusi, jog pareiškėja nuslėpė pajamas ir turtą;
 - 7.10. vykdydama planą pareiškėja lankėsi užsienio valstybėse, dalyvaudavo šventėse, lankydavosi restoranuose, tačiau nepaneigtos aplinkybės, jog šventės ir išvykos buvo apmokėtos kitų asmenų;
 - 7.11. pareiškėja 2018 m. tapo MB „Blakstienų butikas LT“ nare ir direktore, tačiau mokumo atkūrimo plane šios aplinkybės nenurodytos, patikslintas mokumo atkūrimo planas, kuriame būtų aptartas šis pareiškėjos turtas, nepateiktas; byloje nėra tikslų duomenų, kokias konkrečiai pajamas gavo ir ar iš viso jų gavo pareiškėja kaip MB „Blakstienų butikas LT“ narė ir direktorė;
 - 7.12. pareiškėja yra prekių ženklo „KOUKLA LAMI SYSTEM“ kūrėja; tačiau tikslų duomenų, kokias sumas gauna ir ar iš viso jų gauna pareiškėja už šio prekių ženklo kosmetikos pardavimą, byloje nėra;
 - 7.13. byloje nėra duomenų, kurių pagrindu galima tiksliai nustatyti pareiškėjos atlygį už jos vestus mokymus ar kursus.
8. Teismas pripažino, kad pareiškėja turėjo turto, kuris nebuvo aptartas mokumo atkūrimo plane, taip pat galėjo gauti ir papildomų lėšų, kurios nebuvo aptartos mokumo atkūrimo plane ir nebuvo panaudotos kreditorių reikalavimams vykdyti, tačiau, įvertinus byloje surinktus duomenis apie šį turtą bei pajamas ir įsipareigojimų kreditoriams apimtį, nėra pagrindo pripažinti, kad šis turtas ir gautos pajamos galėtų esmingai pakeisti mokumo atkūrimo plano įvykdymą. Byloje nėra surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėja sąmoningai slėpė turtą ir gaunamas pajamas, duomenys apie šiuos faktus buvo viešai prieinami. Teismas pripažino labiau tikėtina, kad susiklosčiusi situacija nepakenkė kreditorių interesams, neturėjo esminės įtakos pareiškėjos mokumui atkurti, atsižvelgiant į tai, kad mokumo atkūrimo planas yra įvykdytas. Teismas nusprendė, kad šiuo atveju nenustatyta sąlygų visumos (neigiamo poveikio kreditorių interesams ar fizinio asmens mokumo atkūrimui) nutraukti bankroto bylą FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktų pagrindu. Teismo vertinimu, atsisakius baigti fizinio asmens bankroto bylą, būtų pažeista šalių interesų pusiausvyra, sudarant situaciją, kai bankrutuojantis asmuo ir toliau liktų nemokus, be realios galimybės įvykdyti įsipareigojimus kreditoriams ir jam būtų užkirstas kelias baigti bankroto bylą ir pasiekti fizinio asmens bankroto tikslą, t. y. mokumo atkūrimą, taip pat būtų užkirstas kelias 10 metų pakartotinai kreiptis dėl bankroto bylos iškėlimo ir mokumo atkūrimo, o tai neatitiktų FABĮ 30 straipsnio nuostatų, be to, toks teismo sprendimas prieštarautų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams.
9. Teismas nurašė plane nustatytus likusius nepatenkintus kreditorių reikalavimus, iš jų UAB „EDS INVEST“ – 451 787,93 Eur.
10. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens UAB „EDS INVEST“ atskirąjį skundą, 2023 m. vasario 7 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.
11. Apeliacinės instancijos teismas iš dalies sutiko su atskirojo skundo argumentais tuo aspektu, kad bankroto byloje egzistuojantis viešojo intereso apsaugos poreikis kartu lemia ir aktyvesnį teismo vaidmenį procese. Vis dėlto vien aktyvus teismo vaidmuo savaime nereiškia, kad kreditorius yra atleidžiamas nuo įrodinėjimo pareigos vykdymo. Kadangi civilinėje byloje skolininko sąžiningumas yra preziumuojamas, ši prezumpcija taikytina ir nagrinėjant fizinio asmens bankroto bylas, todėl šioje byloje pirmiausia kreditorė turėjo procesinę pareigą įrodyti aplinkybes, patvirtinančias bankrutuojančio fizinio asmens nesąžiningumą ir sudarančias FABĮ nustatytą pagrindą nutraukti bankroto bylą (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 178 straipsnis).
12. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad byloje nėra surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių, jog pareiškėja sąmoningai slėpė informaciją apie savo turimą turtą ir gaunamas pajamas. Duomenys apie pareiškėjos sąsajas su MB „Blakstienų butikas LT“ yra viešai prieinami, todėl tai, kad kreditorė šios aplinkybės tapo žinomos tik bankroto administratorėi pateikęs mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą, teismo vertinimu, nesudaro pagrindo konstatuoti, jog pareiškėja buvo nesąžininga, siekė nuslėpti ir pateikti neteisingą informaciją apie savo turtą ir pajamas. Byloje nėra jokių duomenų, kad pareiškėja būtų vengusi vykdyti prievolės kreditoriams, slėpusi turtą ar pajamas, veikusi prieš kreditorių interesų užtikrinimą.
13. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad kreditorės nurodytos aplinkybės negali būti laikomos kaltais ar nesąžiningais pareiškėjos veiksmais, dėl kurių būtų nutraukta bankroto procedūra. Kreditorės nurodytų nepritrimo bankroto bylos užbaigimui priežasčių, įvertinus tai, kad planas buvo vykdomas ne trumpiau, nei nustatyta FABĮ 7 straipsnio 5 dalyje, vykdamas plane nurodytas priemones, teismas nelaikė pagrįstomis.

III. Kasacinio skundo ir atsilepimo į jį teisiniai argumentai

14. Suinteresuotas asmuo kreditorė UAB „EDS INVEST“ kasaciniu skundu prašo panaikinti Kauno apylinkės teismo 2022 m. lapkričio 10 d. nutartį ir Kauno apygardos teismo 2023 m. vasario 7 d. nutartį ir išspręsti klausimą iš esmės – fizinio asmens bankroto bylą nutraukti. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:
- 14.1. Bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė ir aiškino FABĮ 10 straipsnį, nes nepagrįstai nusprendė, kad aplinkybės, jog pareiškėja mokumo atkūrimo plane ir jo įgyvendinimo laikotarpiu kreditoriams ir bankroto administratorėi nenurodė, kad jai priklauso mažosios bendrijos nario teisės ir ji per šį juridinį asmenį vykdo komercinę veiklą, ir neskyrė jokių lėšų iš šios veiklos kreditorių reikalavimams tenkinti, nesudaro pagrindo nutraukti bankroto bylos (ar netvirtinti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto). Nors juridinio asmens turtas yra atskirtas nuo jo dalyvių turto, bankrutuojančiam fiziniam asmeniui, kuris yra (vienintelis) juridinio asmens dalyvis, neturėtų būti suteikta galimybė tuo prisidengti siekiant išvengti kreditorių finansinių reikalavimų tenkinimo. Nepriklausomai nuo to, ar fizinis asmuo kaip juridinio asmens dalyvis (vadovas) priėmė sprendimą kokia nors forma išsimokėti grynąjį pelną, fizinio asmens bankroto proceso prasme tokios lėšos (turtas) turėtų būti pripažįstamos bankrutuojančio fizinio asmens pajamomis (turtu). Palikus galioti skundžiamas nutartis būtų suformuota teismų praktika, kuri bankrutuojančiam fiziniam asmeniui sudarytų sąlygas visą bankroto proceso laikotarpį kaupti turtą (lėšas) juridinio asmens vardu ir jo nekurti kreditorių finansiniams reikalavimams dengti, o pasibaigus bankroto procesui fizinis asmuo šį per bankroto procesą sukaupytą turtą (lėšas) galėtų nukreipti sau (išsimokėti).

- 14.2. Bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė ir aiškino FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punktą, nes nepagrįstai nusprendė, kad pareiškėja nuo bankroto administratorės sąmoningai nenuslėpė lėšų ir turto bei nebuvo pakenkta kreditorių interesams. Tvirtinant mokumo atkūrimo planą MB „Blakstienų butikas LT“ nario teisės priklausė pareiškėjai, tačiau nebuvo įtrauktos į mokumo atkūrimo planą. Pareiškėja šiuos veiksmus atliko sąmoningai (tyčia) arba mažiausiai dėl didelio neatsargumo (aplaidumo), nes turėjo suprasti, jog apie tokias aplinkybes būtina informuoti bankroto administratorę ir kreditorius.
- 14.3. Bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė ir aiškino CPK 178 straipsnį, nes nepagrįstai nusprendė, jog byloje nėra surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėja sąmoningai slėpė turtą ir gaunamas pajamas. Kreditorė teismui ir bankroto administratori pateikė įrodymus, gautus pasinaudojus viešais šaltiniais ir registru duomenimis. Tačiau kreditorė neturėjo įgaliojimų savarankiškai rinkti įrodymų iš kredito įstaigų apie pareiškėjos gautas lėšas ir MB „Blakstienų butikas LT“ atliktus mokėjimus. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme kreditorė prašė teismo šiuos duomenis išreikalauti iš pareiškėjos, tačiau pirmosios instancijos teismas šio prašymo netenkino. Jokiais kitais būdais patikrinti šų aplinkybių kreditorė neturėjo galimybių. Teismas savo iniciatyva turėtų rinkti įrodymus (po to, kai netenkinami kreditorių procesiniai prašymai dėl įrodymų išreikalavimo) tam, kad įvertintų, ar fizinis asmuo nusiėpė gautas lėšas ir kitą turtą. Tačiau šioje byloje pirmosios instancijos teismas jokių įrodymų savo iniciatyva nerinko. Pareiškėja dėl kreditorės nustatytų aplinkybių apsiribojo tik deklaratyviais teiginiais. Įrodinėjimo našta šiuo atveju neturėtų būti paskirstyta taip, kad išimtinai kreditorė turi įrodinėti, o fizinis asmuo gali gintis tiesiog deklaratyviais teiginiais.
- 14.4. Bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė ir aiškino FABĮ 30 straipsnį, nes nusprendė, kad pareiškėja tinkamai įvykdė mokumo atkūrimo planą, nors šiame plane nebuvo nurodyta, jog pareiškėjai priklauso MB „Blakstienų butikas LT“ vienintelio nario teisės, pareiškėja yra šio juridinio asmens vadovė ir per jį vykdo komercinę veiklą. Tuo atveju, jeigu dalis esminių aplinkybių yra nuslepiama (neatskleidžiama), mokumo atkūrimo planas negali būti laikomas įgyvendintu, nes toks planas yra neteisingas ir neatitinka FABĮ keliamų reikalavimų. Mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo akto tvirtinimo metu nustačius, kad bankrutuojantis fizinis asmuo turi turto, apie kurį nebuvo informuoti bankroto administratorius ir kreditoriai, ir teismui nustačius sąlygų fizinio asmens bankroto bylą nutraukti, toks naujai paaiškėjęs fizinio asmens turtas turėtų būti realizuojamas (parduodamas), o gautos lėšos paskirstomos kreditoriams. Dėl to, kad pareiškėja neinformavo bankroto administratorės ir kreditorių apie turimas MB „Blakstienų butikas LT“ vienintelio nario teises, ji gavo naudos (t. y. išsaugojo nario teises), nors tam nėra jokio teisinio pagrindo. O kreditoriai patyrė žalos, nes jų finansiniai reikalavimai buvo patenkinti mažesne apimtimi, nei galėjo.
15. Pareiškėja bankrutuojantis asmuo I. V. atsiliepimų į kasacinį skundą prašo jį atmesti. Atsiliepinas grindžiamas šiais argumentais:
- 15.1. Nėra pagrindo sutikti su kreditorės argumentais, kad pareiškėja sąmoningai nusiėpė informaciją apie MB „Blakstienų butikas LT“ narystės teises. Joks normaliai atidus ir vidutiniškai protingas asmuo nesitikėtų gauti naudos bandydamas nuslėpti duomenis, kuriuos pats yra viešai paskelbęs ir kurie pagal teisės aktus yra vieši. Kreditorė pati pripažino, jog duomenys apie pareiškėjos veiklą buvo viešai prieinami. FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 3, 6 punktuose nurodyti pažeidimai siejami su sąmoningais fizinio asmens veiksmais, turint tikslą gauti iš to naudos. Nustačius sąmoningų ir tikslingų asmens veiksmų nuslėpti turtą ar pateikti neteisingą informaciją, nebūtų pagrindo pripažinti, kad asmuo veikė nesąžiningai. Net ir laikant, kad kaltės forma šiuo atveju neturi reikšmės ir pakanka nustatyti, jog tam tikra informacija nebuvo pateikta (buvo nuslėpta), akivaizdu, kad šios aplinkybės egzistavimo dar nepakanka pažeidimui pagal FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 3, 6 punktus konstatuoti.
- 15.2. Pareiškėja mokumo atkūrimo plane nustatytas priemonės įvykdė tinkamai. Kasaciniame skunde nėra aiškiai įvardijama, kokios plane nurodytos priemonės buvo neįvykdytos, taip pat nėra nurodoma, kokią įtaką fizinio asmens mokumo atkūrimui turi kreditorės nurodyti tariami pažeidimai. Kasaciniame skunde tariamų pažeidimų pasekmės analizuojamos tik pakenkimo kreditorių interesams aspektu, kuris, net jeigu būtų pripažintas, sudarytų pagrindą (nustačius kitas sąlygas) taikyti FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punktą.
- 15.3. Kreditorės argumentacija yra paremta klaidinga prielaida, jog fizinio asmens bankroto proceso tikslas yra parduoti visą fiziniam asmeniui priklausančią turtą, siekiant atsiskaityti su kreditoriais kuo didesne apimtimi. Fizinio asmens bankroto proceso procesas nėra tapatus priverstinio vykdymo procesui, atitinkamai yra skirtingi šių dviejų skirtingų procesų tikslai ir uždaviniai. Kreditorės pateiktas aiškinimas prieštarauja pačiai fizinio asmens bankroto esmei ir tikslui, kuris yra įvardijamas FABĮ 1 straipsnio 1 dalyje – sudaryti sąlygas atkurti sąžiningų fizinį asmenų mokumą. Pareiškėjos mokumą padėjo atkurti būtent jos vykdytas verslas, taip pat ir priimti atitinkami sprendimai sudėtingu ekonominiu laikotarpiu, kurie padėjo verslą išlaikyti. Pareiškėjos plėtojo verslo pardavimas bankroto byloje sukeltų priešingą efektą, nei yra siekiama fizinio asmens bankroto institutu. Nors pardavus pareiškėjos verslus skola kreditoriui galbūt būtų patenkinta didesne apimtimi (šiuo aspektu pažymėtina, kad kreditorė į bylą taip ir nepateikė jokių duomenų, kokia galėtų būti tokio verslo vertė), tačiau tai kartu reikštų, kad pareiškėja netektų savo pajamų šaltinio (t. y. mokumas tokiu atveju nebūtų atkurtas). Nagrinėjamos aplinkybėmis svarbu įvertinti ir tai, kad pareiškėjos vykdomas blakstienų priauginimo ir laminavimo verslas nėra susijęs su pareiškėjos nemokumo susidarymo priežastimis, priešingai – plėtodama šį verslą pareiškėja stengiasi atkurti savo mokumą. Įstatymas neišskiria fizinį asmenų ar verslininkų, vykdančių veiklą inkorporuota forma, nors akivaizdu, kad tokių asmenų mokumo atkūrimas turi savų ypatumų. Vis dėlto iš nuostatų, skirtų individualią veiklą vykdančių asmenų bankroto procedūroms reguliuoti, akivaizdu, kad šiomis nuostatomis siekiama sudaryti sąlygas verslininkams tęsti savo veiklą ir po bankroto bylos pabaigos. Pavyzdžiui, FABĮ 17 straipsnio 11 punktas nustato, kad fizinis asmuo bankroto procese turi teisę išsaugoti turtą, kuris reikalingas jo individualiai veiklai vykdyti.
- 15.4. Kreditorė nenurodo, kokių teisiniu pagrindu kreditoriai galėtų pareiškėjos prievoles dengti iš mažosios bendrijos (ribotos atsakomybės juridinio asmens) pelno. Tokie kreditorės svarstymai prieštarauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.50 straipsnio 2 dalies nuostatai, jog juridinis asmuo neatsako pagal juridinio asmens dalyvio prievoles.
- 15.5. Kreditorė neatsižvelgia į individualias aplinkybes ir neįvertina pareiškėjos pastangų vykdyti mokumo atkūrimo plane nustatytas priemones. Byloje nėra įrodymų, kad pareiškėja gavo daugiau pajamų, nei buvo nustatyta mokumo atkūrimo plane, ir šias pajamas nuslėpė nuo kreditorių, tai grindžiama vien kreditorės prielaidomis. Kasaciniame skunde nepagrįstai teigiama, kad teismai savo iniciatyva įrodymų šiai aplinkybei nustatyti nesurinko, o kreditorės prašymo išreikalauti tokius įrodymus neva netenkino. 2022 m. rugsėjo 15 d. posėdžio metu pirmosios instancijos teismas kreditorės prašymu įpareigojo pareiškėją pateikti su tuo susijusius dokumentus ir pareiškėja šį teismo įpareigojimą tinkamai įvykdė.
- 15.6. Jeigu kasacinis teismas vis dėlto matytų pagrindą svarstyti dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo, konstatavęs, kad pareiškėja pažeidė FABĮ nuostatas mokumo atkūrimo plane nepateikdama duomenų apie MB „Blakstienų butikas LT“ (pareiškėjos vertinimu, tai galėtų būti laikoma nebent techniniu pažeidimu, nesukėlusiu realių neigiamų padarinių kreditoriams), tokiu atveju atsižvelgtina į tai, jog bankroto bylos nutraukimas kreditorės nurodytais pagrindais pareiškėjai sukeltų itin rimtus procesinius padarinius – ateinančius dešimt metų pareiškėja negalėtų kreiptis dėl fizinio asmens bankroto bylos iškelimo (FABĮ 8 straipsnio 5 dalis) ir toliau liktų su daugiau nei puse milijono siekiančiomis skolomis, kurių padengti bent iš dalies neturi ir, objektyviai vertinant, ateityje neturės jokių galimybių.
- 15.7. Pažymėtina, kad mokumo atkūrimo plano terminas buvo 3 metai ir per visą šį laikotarpį kreditorė buvo pasyvi, o pagrindų nutraukti bankroto bylą aktyviai pradėjo ieškoti tik po to, kai buvo atlikti galutiniai mokėjimai (faktiškai įvykdytas mokumo atkūrimo planas) ir surašytas plano įgyvendinimo aktas, nors informaciją apie tariamus kreditorių interesų pažeidimus galėjo nesunkiai surinkti kur kas anksčiau. Pareiškėja tokį kreditorės elgesį vertina kaip nesąžiningą. Aplinkybė, kuriuo momentu teikiamas prašymas nutraukti fizinio asmens bankroto bylą, nagrinėjamu atveju turi svarbią reikšmę. Bankroto proceso stadijos aplinkybė yra aktuali dėl to, jog tuo atveju, jeigu priekaištus dėl mokumo atkūrimo plano vykdymo kreditoriai išreikia plano vykdymo laikotarpiu, tokie pažeidimai, jeigu būtų nustatyti, galėtų būti ištaisomi tikslinant mokumo atkūrimo planą. Bankroto proceso pabaigoje tokios galimybės nelieka, nes, pagal FABĮ

30 straipsnio 2 dalį, teismas, gavęs plano įgyvendinimo aktą, gali pasirinkti tik vieną iš dviejų procesinių baigčių – baigti bankroto bylą arba ją nutraukti.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte įtvirtinto fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo pagrindo taikymo sąlygų

16. Mokumo atkūrimo planas ir jame nurodytos priemonės fizinio asmens mokumui pagerinti yra fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimo išraiška. Neįvykdžius plane nurodytų įsipareigojimų, būtų pažeista kreditorių ir fizinio asmens interesų pusiausvyra. Pabaigus įgyvendinti mokumo atkūrimo planą, pabaigiamas fizinio asmens bankroto procesas. FABĮ 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai atliktas paskutinis plane nustatytas mokėjimas, bankroto administratorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio mokėjimo dienos privalo parengti plano įgyvendinimo aktą, kurį pasirašo fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas. Bankroto administratorius šį aktą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo pasirašymo dienos pateikia teismui, plano įgyvendinimo akto kopiją – fiziniam asmeniui ir kreditorių susirinkimo pirmininkui.
17. Pagal FABĮ 30 straipsnio 1 dalį plano įgyvendinimo aktą pasirašo fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas. Jeigu bent vienas iš šių nurodytų asmenų atsisako pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, surašomas akto nepasirašymo protokolas, kuriame nurodomos nepasirašymo priežastys, ir teikiamas teismui kartu su plano įgyvendinimo aktu. Pagal FABĮ 30 straipsnio 2 dalį teismas, gavęs aktą, priima nutartį baigti fizinio asmens bankroto bylą arba ją nutraukti. Nurodytas teisinis reglamentavimas leidžia daryti išvadą, kad klausimą dėl fizinio asmens bankroto bylos procesinės baigties visais atvejais sprendžia teismas, todėl aplinkybė, jog vienas ar keli nurodyti asmenų atsisakė pasirašyti plano įgyvendinimo aktą, savaime neužkerta kelio baigti fizinio asmens bankroto bylą. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad įstatymo leidėjo įtvirtinta nuostata, jog bankroto administratoriaus surašytą aktą turi pasirašyti fizinis asmuo, bankroto administratorius ir kreditorių susirinkimo pirmininkas, reiškia siekį užtikrinti, kad akte bus pateikta išsami ir teisinga informacija apie plano įgyvendinimą, kurios teisingumą patvirtina visi pasirašę asmenys. Dėl to tuo atveju, kai plano įgyvendinimo akto nepasirašo kreditorių susirinkimo pirmininkas, teismas turi nuosekliai ištirti ir įvertinti kreditorių susirinkimo pirmininko nurodomas nepritrimo priežastis, jų atitikti tikrovei, tokių priežasčių svarumą, taip įsitikindamas ir patvirtindamas, kad bankroto proceso metu buvo užtikrinta bankrutuojančio asmens ir kreditorių interesų pusiausvyra. Ši nuostata reiškia, kad teismas, prieš priimdamas sprendimą užbaigti fizinio asmens bankroto procedūrą, turi patikrinti plano įvykdymą ir tik nustatęs, kad akte atspindėta visa plano įgyvendinimo informacija, mokumo plane nurodytos sąlygos įgyvendintos, spręsti dėl jo tvirtinimo. Priešingu atveju, nenustatęs tokių sąlygų, teismas turi priimti sprendimą nutraukti fizinio asmens bankroto bylą. Tokiu atveju, kai įgyvendinimo akto nepasirašo kreditorių susirinkimo pirmininkas, teismas, svarstydamas įgyvendinimo akto patvirtinimo klausimą, turi vertinti atsisakymo pritariti aktui priežastis ir, pripažinęs jas pagrįstomis, vertinti, ar jos nesudaro FABĮ 10 straipsnyje nustatytų pagrindų nutraukti fizinio asmens bankroto bylą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-336-219/2020, 31, 33 punktas).
18. FABĮ 10 straipsnis nustato sąlygas, kurių nors vieną konstatavęs teismas priima nutartį nutraukti fizinio asmens bankroto bylą.
19. FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodyta, kad bankroto byla gali būti nutraukta, kai fizinis asmuo nuslepia nuo bankroto administratoriaus bankroto proceso metu gautas lėšas ir kitą turtą, kurių vertė viršija vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį, ir tai gali pakenkti kreditorių interesams ar turėti įtakos fizinio asmens mokumui atkurti. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nurodytu pagrindu fizinio asmens bankroto byla gali būti nutraukta esant šių sąlygų visetui: lėšų ar kito turto nuslėpimo faktui; kai nuslėpto turto vertė didesnė už vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį; kai toks pajamų nuslėpimas turi neigiamą poveikį kreditorių interesams ar fizinio asmens mokumo atkūrimui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-52-248/2018, 24 punktas).
20. Aptariamam fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo pagrindas susijęs su bankrutuojančio fizinio asmens pareigos teikti informaciją (ne)vykdymu. Asmuo, siekdamas, kad jo bankroto procedūra būtų sėkmingai užbaigta, o bankroto procesas nenutrauktas, turi laikytis jam įstatymu nustatytų pareigų, tokių kaip administratoriaus prašomos informacijos pateikimas, sąžiningas mokumo atkūrimo plane nustatytų sąlygų vykdymas, teisingos ir išsamios informacijos apie savo turtą, pajamas, įsipareigojimus teikimas, informavimas apie pasikeitusią finansinę būklę ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-516-313/2018, 51 punktas).
21. Bankrutuojančio fizinio asmens pareigos įtvirtintos FABĮ 16 straipsnyje, didžioji jų dalis skirta informacijai teikti ir bankroto administravimo veiksams atlikti. Operatyvus informacijos teikimas bankroto administratoriui ir kitiems subjektams yra reikšmingas užtikrinant sklandų bankroto procesą. FABĮ 16 straipsnio 6 punkte nustatyta bankrutuojančio fizinio asmens pareiga, pasikeitus finansinei būklei (padidėjus gaunamoms pajamoms, gavus palikimą, išlošus pinigų ir (ar) materialinių vertybių, gavus apdovanojimų, dovanų ir panašiai ar sumažėjus gaunamoms pajamoms ir kitais atvejais), ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šios būklės pasikeitimo dienos apie tai informuoti bankroto administratorių. FABĮ 16 straipsnyje nustatytos fizinio asmens pareigos turi būti vykdomos nuosekliai ir realiai, o ne vien formaliai, jų įgyvendinimas turi būti kontroliuojamas viso bankroto proceso metu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-516/2014).
22. FABĮ 16 straipsnio 6 punkte nustatyta bankrutuojančio fizinio asmens pareiga svarbi, be kita ko, dėl to, kad įstatyme įtvirtinta mokumo atkūrimo plano pakeitimo galimybė (FABĮ 8 straipsnio 13 dalis).
23. Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai akcentuojama, kad pagal FABĮ 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nuostatą fizinio asmens bankroto institutu siekiama sudaryti sąlygas atkurti sąžiningų fizinių asmenų mokumą, užtikrinant kreditorių reikalavimų tenkinimą, siekiant teisingos skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyros (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-263-706/2015; 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019, 18 punktas). Sąžiningumas ir skolininko bei kreditorių interesų derinimas yra pagrindiniai principai, kuriais pagrįstas visas fizinio asmens bankroto teisinis reguliavimas. Aptariamų principų svarba nuosekliai akcentuojama kasacinio teismo praktikoje, aiškinant ir taikant FABĮ normas. Būtent nuo asmens, kuriam iškelta bankroto byla, sąžiningų pastangų priklauso bankroto plano įvykdymo sėkmingumas, kartu fizinio asmens bankroto tikslų įgyvendinimas. Taigi, pirmiausia fizinis asmuo privalo būti aktyvus, sąžiningai naudotis jam bankroto įstatymu suteiktomis teisėmis ir vykdyti jam nustatytas pareigas. Tokiam asmeniui nebendradarbiaujant ir nesiekiant maksimalaus galimo kreditorių reikalavimų tenkinimo, bankroto procesas nebus rezultatyvus, nebus užtikrintas kreditorių interesų gynybas, kartu bus pažeista skolininko ir jo kreditorių interesų pusiausvyra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-263-706/2015).
24. Nagrinėjamoje byloje kreditorė (kreditorių susirinkimo pirmininkė) savo atsisakymą pasirašyti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą

siejo su FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte įtvirtintu pagrindu nutraukti fizinio asmens bankroto bylą. Kreditorė (kreditorių susirinkimo pirmininkė) kaip atsisakymo pasirašyti mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą priežastį nurodė tai, jog pareiškėja mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo (fizinio asmens bankroto bylos) laikotarpiu nuo kreditorių ir administratorės sąmoningai ir nesąžiningai nuslėpė turtą – MB „Blakstienų butikas LT“ nario teises – ir pajamas, gautas per šią bendrąją vykdytą profesinę veiklą. Taigi byla nagrinėjė teismai turėjo nuosekliai ištirti ir įvertinti šias priežastis, jų atitiktį tikrovei, svarumą ir įvertinti, ar jos nesudaro FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyto pagrindo nutraukti fizinio asmens bankroto bylą, t. y. ar yra šių sąlygų visetas: lėšų ar kito turto nuslėpimo faktas; ar nuslėpto turto vertė didesnė už vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį; ar toks pajamų nuslėpimas turi neigiamą poveikį kreditorių interesams ar fizinio asmens mokumo atkūrimui. Atsižvelgiant į tai, kad kreditorių bei bankroto administratoriaus informavimas apie atitinkamus finansinės būklės pokyčius yra bankrutuojančio fizinio asmens sąžiningumo apraška, nagrinėjamoje byloje pareiškėjos elgesys sąžiningumo aspektu turėjo būti analizuojamas vertinant pareiškėjos bendradarbiavimą, reikšmingos informacijos apie turtinės padėties pokyčius (ne)pateikimą administratoriui ir kreditoriams.

25. Bylą nagrinėjė teismai pripažino, kad pareiškėja iš tiesų turėjo turto, kuris nebuvo aptartas mokumo atkūrimo plane, taip pat galėjo gauti ir papildomų lėšų, tačiau nenustatė tokio turto (pajamų) vertės, konstatavo, jog nėra pagrindo pripažinti, kad šis turtas ir gautos pajamos galėtų esmingai pakeisti mokumo atkūrimo plano įvykdymą, atsižvelgiant į tai, kad mokumo atkūrimo planas yra įvykdytas, susiklosčiusi situacija nepakenkė kreditorių interesams ir neturėjo esminės įtakos pareiškėjos mokumui atkurti. Teismų vertinimu, byloje nėra surinkta pakankamai įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėja sąmoningai slėpė turtą ir gaunamas pajamas, atsižvelgiant į tai, jog duomenys apie šiuos faktus (jos profesinę veiklą ir ryšius su MB „Blakstienų butikas LT“) buvo viešai prieinami.
26. Vertindama, ar byla nagrinėjė teismai tinkamai aiškino ir taikė FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punktą, siekdami nustatyti, ar yra pagrindas nutraukti pareiškėjos bankroto bylą, teisėjų kolegija visų pirma pažymi, kad fizinio asmens turtinės padėties, susijusios su jo kaip juridinio asmens dalyvio statusu, teigiamas vertės pokytis laikytinas „kitu turtu“ FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkto prasme. Tokiu atveju, kai bankrutuojantis fizinis asmuo yra juridinio asmens dalyvis, jo turimų dalyvio teisių vertė (pvz., turimų akcijų, pajų, nario, dalininko teisių vertė) ir jos pokytis turi būti apskaičiuojami, ir, jei vertės pokytis viršija FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatytą dydį per atitinkamą laikotarpį, bankrutuojantis asmuo privalo apie tai pranešti bankroto administratoriui. Jei apie tokį turtą bankrutuojantis asmuo nepraneša bankroto administratoriui, konstatuotina, kad jis tokį turtą nuslėpė nuo kreditorių, todėl toks elgesys gali būti pripažįstamas nesąžiningu, nepaisant to, kad informacija apie fizinio asmens ryšius su juridiniu asmeniu ir per jį vykdomą veiklą yra viešai prieinama. Kartu pažymėtina, kad bankrutuojančio fizinio asmens turtinės padėties, susijusios su jo, kaip juridinio asmens dalyvio, statusu, vertės pokytis yra dinamiškas procesas, todėl būtų neprotinga bankrutuojančiam asmeniui nustatyti pareigą apie jį (vertės pokytį) informuoti bankroto administratorių kas mėnesį. Atsižvelgiant į suvaržytą bankrutuojančio fizinio asmens padėtį ir mokumo plano įgyvendinimo trukmę (3 metai), informacija apie bankrutuojančio fizinio asmens turtinės padėties, susijusios su jo, kaip juridinio asmens dalyvio, statusu, teigiamą vertės pokytį, jei šis viršija FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatytą dydį atitinkamą laikotarpį, bankroto administratoriui turėtų būti pateikiama iki parengiant mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo aktą. Bet kuriuo atveju šios informacijos pateikimo terminas turėtų būti protingas ir sudaryti galimybę išspręsti klausimą dėl mokumo atkūrimo plane užfiksuoto fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimo pakeitimo, be kita ko, pakoreguojant kreditoriams išmokėtinų lėšų dydį.
27. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad pareiškėja nuo 2018 metų (tais metais iškelta bankroto byla ir patvirtintas mokumo atkūrimo planas) yra MB „Blakstienų butikas LT“ dalyvė, tačiau per visą 3 metų plano įgyvendinimo laikotarpį neteikė bankroto administratoriui jokios informacijos nei apie šį faktą, nei apie MB „Blakstienų butikas LT“ vertę ir jos pokytį, nors byloje taip pat yra duomenų apie šio juridinio asmens grynąjį pelną (2019 m. – 784 Eur, 2020 m. – 12 637 Eur). Dėl to kilus ginčui dėl šio turto nuslėpimo, teismai turėjo aiškintis, koks pareiškėjos, kaip MB „Blakstienų butikas LT“ dalyvės, turtinės padėties pokytis per plano įgyvendinimo laikotarpį, ar jis atitinka įstatyme nustatytą dydį (vieną bazinės socialinės išmokos dydį per mėnesį); jei nustatyta, kad nuslėpto turto vertė per atitinkamą laikotarpį viršija įstatyme nustatytą, teismai turėtų aiškintis, ar tokio turto nuslėpimas galėjo pakenkti kreditorių interesams ar turėti įtakos fizinio asmens mokumui atkurti.
28. Šiuo aspektu pažymėtina, kad nors paprastai kreditorių ir fizinio asmens interesų pusiausvyrą pažeidžiama nevykdant mokumo atkūrimo plane nurodytų įsipareigojimų, t. y. pažeidžiant fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimą, tačiau pakenkimas kreditorių interesams neturėtų apsiriboti mokumo atkūrimo plano neįvykdymu ar netinkamu įvykdymu. Minėta, kad mokumo atkūrimo plane nurodytos priemonės fizinio asmens mokumui pagerinti yra fizinio asmens ir jo kreditorių susitarimo išraiška, o bankrutuojantis fizinis asmuo turi pareigą nepriekaištingai vykdyti plane prisiimtus įsipareigojimus, todėl, pasikeitus bankrutuojančio asmens finansinei būklei (padidėjus ar sumažėjus gaunamoms pajamoms, gavus turto), paprastai turėtų būti parengiamas ir patvirtinamas plano pakeitimo projektas, kuriuo susitariama dėl kitokios tam tikrų sąlygų vykdymo tvarkos. Taip siekiama užtikrinti, kad fizinio asmens turtinės padėties pokyčiai jo bankroto proceso metu koreliuotų su jo kreditorių interesų patenkinimo galimybėmis. Mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo metu nustatčius, kad bankrutuojantis fizinis asmuo turi turto, apie kurį nebuvo informuoti bankroto administratorius ir kreditoriai, toks naujai paašikėjęs fizinio asmens turtas turėtų būti panaudojamas kreditorių reikalavimams tenkinti. Teisėjų kolegija pažymi, kad pareiga informuoti bankroto administratorių ir kreditorius apie juridinio asmens dalyvio teisių kaip turto vertę (jos pokyčius) savaime nereikšia, kad fizinis asmuo negalės šio turto išsaugoti. Kai toks turtas yra juridinio asmens, per kurį bankrutuojantis fizinis asmuo vykdo verslą ir siekia pagerinti savo turtinę padėtį, dalyvio teisės, prioritetas teiktinas ne turto pardavimui, o jo vertės kompensavimui pinigine išraiška.
29. Pareiškėja atsiliepime į kasacinį skundą teigia, kad FABĮ nuostatomis, skirtomis individualią veiklą vykdančių asmenų bankroto procedūroms reguliuoti, siekiama sudaryti sąlygas verslininkams tęsti savo veiklą ir po bankroto bylos pabaigos (taigi, analogiškai turi būti sprendžiama ir dėl asmenų, vykdančių verslą per ribotos atsakomybės juridinius asmenis).
30. Teisėjų kolegija pažymi, jog FABĮ 17 straipsnio 11 punkte įtvirtinta bankrutuojančio fizinio asmens teisė išsaugoti turtą, kuris reikalingas fizinio asmens individualiai ir (ar) ūkininko veiklai vykdyti, yra neatsiejama nuo fizinio asmens, kuris įstatymų nustatyta tvarka verčiasi arba numato verstis individualia ir (ar) ūkininko veikla, pareigos šią veiklą, taip pat duomenis apie bankroto proceso metu numatomas gauti ir jai skirti lėšas, tokias veiklas vykdyti reikalingo turto (taip pat ir įkeisto) sąrašą nurodyti mokumo atkūrimo plane (FABĮ 7 straipsnio 2 dalis). Taigi tai, kad turtas, reikalingas verslo veiklai vykdyti, gali būti paliktas bankrutuojančiam fiziniam asmeniui, neatleidžia tokio fizinio asmens nuo iš įstatymo kylančios pareigos informuoti kreditorius apie tokį turtą (jo vertės pokytį).
31. Kasacinis teismas yra konstatavęs, kad įstatyme įtvirtintas trejų metų plano įgyvendinimo terminas yra imperatyvus ir jo privalo laikytis, tam tikrais išskirtiniais atvejais teismai gali šį terminą pratęsti (FABĮ 7 straipsnio 5 dalis). Visais atvejais, suėjus FABĮ 7 straipsnio 5 dalyje nustatytam plano įgyvendinimo terminui (ir teismui jo nepratęsus), bankroto byla turi būti baigiama arba bankroto procesas nutraukiamas. Priešingu atveju, bankroto procesui užsitęsęs iki neapibrėžto termino, nebūtų pasiekti bankroto keliama tikslai – kaip galima greičiau atkurti fizinio asmens mokumą ir leisti jam grįžti į visavertį gyvenimą – ir netektų prasmės įstatyme įsakmiai įtvirtintas mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo trejų metų terminas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019 30 punktą). Todėl šiuo atveju negali būti laikoma reikšminga pareiškėjos nurodoma aplinkybė, kad teismai neatsižvelgė į bankroto proceso stadiją (užbaigimo procedūras), kaip neva teikiančią pagrindą nenutraukti toli pažengusio bankroto proceso. Prašymą nutraukti fizinio asmens bankroto bylą kreditorius turi pateikti per protingą laiką nuo aplinkybių, sudarančių FABĮ 10 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagrindą, sužinojimo. Šiuo atveju, atsižvelgiant į tai, kad išplėstiname Juridinių asmenų registro išrašė nėra informacijos, kas yra MB „Blakstienų butikas LT“ dalyviai, kreditorė negali būti kaltinama nepagrįstai uždelusi. Kadangi pareiga informuoti apie pasikeitusią finansinę būklę tenka bankrutuojančiam asmeniui, kreditoriui negali būti taikomos šios pareigos nevykdymo neigiamos pasekmės.

32. Apibendrinama išdėstyti argumentus teisėjų kolegija nusprendžia, kad byla nagrinėję teismai netinkamai aiškino ir taikė fizinio asmens bankroto bylos nutraukimą reglamentuojančias bankroto teisės normas, nenustatė ir neištyrė visų teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurių pagrindu galėtų daryti pagrįstą išvadą, jog kreditorės nurodytos akto nepasirašymo priežastys nesudaro FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 6 punkte įtvirtinto pagrindo nutraukti pareiškėjos fizinio asmens bankroto bylą. Atsižvelgiant į tai, apeliacinės instancijos teismo nutartis yra naikintina ir byla perduodama apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai, 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas). Apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą iš naujo apeliacine tvarka, be kita ko, turėtų nustatyti: 1) kada pareiškėja įgijo MB „Blakstienų butikas LT“ dalyvio teises; 2) koks buvo jos kaip dalyvės turto vertės pokytis mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo laikotarpiu ir ar jis neviršija FABĮ nustatyto dydžio atitinkamu laikotarpiu; 3) jei pareiškėjos, kaip juridinio asmens dalyvės, turto vertės pokytis mokumo atkūrimo plano įgyvendinimo laikotarpiu viršija FABĮ nustatytą dydį atitinkamu laikotarpiu – ar buvo pakenkta kreditorių interesams; ir priimti sprendimą dėl bankroto bylos pabaigos arba nutraukimo.
33. Kasaciniame teisme išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, nepatirta.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Panaikinti Kauno apygardos teismo 2023 m. vasario 7 d. nutartį ir perduoti bylą Kauno apygardos teismui nagrinėti iš naujo. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Sigita Rudėnaitė

Gediminas Sagatys

Dalia Vasarienė